

Viite: HE luonnos laiksi pelastustoimen järjestämisestä SM1620744, SMDno-2015-2070, 31.8.2016

KRISTIINANKAUPUNGIN LAUSUNTO

Maakuntauudistuksen ja Sote-uudistuksen ohessa ollaan samanaikaisesti uudelleenorganisoidussa pelastustointa. Sisäministeriö on pyytänyt 11.11.2016 mennessä lausuntoa hallituksen esitysluonnoksesta laiksi pelastustoimen järjestämisestä.

Kristiinankaupunki toteaa seuraavaa:

Laki pelastustoimen uudistuksesta on tavoitteiltaan hyvä ja palveluista voidaan saada entistä parempia ja kustannustehokkaampia.

Pelastustoimi ja ensihoito ovat maakunnallisia lähipalveluita. Siksi niiden järjestämis- ja tuottamisvastuu on määriteltävä 18 maakunnalle. Palveluiden sijoittaminen maakunnan palvelulaitokseen avaa mahdollisuuksia, kun voidaan toimia tiiviisti yhdessä sosiaali- ja terveydenhuollon, ympäristöterveydenhuollon ja elinkeino- ja yritystoiminnan kanssa. Pelastustoimi ja ensihoito voivat muodostaa maakunnan SOTE -alueen kanssa kokonaisuuden, mikä mahdollistaa hyvän yhteistyöalustan toimintojen jatkuvuuden suunnittelussa (varautuminen).

Pohjanmaan väestön kaksikielisyys on otettava huomioon pelastustoimen järjestämistä uudistettaessa (ruotsia äidinkielenään puhuvia 49,8% ja suomea 44,6%). Tämä erityispiirre tulee huomioida asukkaiden peruspalveluja järjestettäessä.

Maakuntauudistuksen tavoitteena on hallinnon yksinkertaistaminen siten, että työnjako on selkeä valtion, maakuntien ja kuntien kesken. Alueiden perustaksi on linjattu nykyinen maakuntajako (18) sekä muusta maakunnallisesta toiminnasta poiketen pelastustoimen ja ensihoidon palveluiden keskittäminen viidelle maakunnalle. Valittavan toimintamallin on tuettava hallituksen asettamaa tavoitetta normitalkoista (sääntelyn purkamista) ja hallinnon yksinkertaistamisesta. Pelastusaluejaon tulee olla esitetyn maakuntajaon mukainen (18) lausunnossa esitettyjen perustelujen mukaisesti.

On myös otettava huomioon, että esitetty malli heikentää muiden kuin järjestämisvastuussa olevien maakuntien vaikuttamismahdollisuuksia palveluiden kehittämiseen ja resurssien suunnitteluun sekä palvelutuotannon ohjaukseen.

Maakunnallinen SOTE-yhteistyö

Pelastustoimen ja ensihoidon yhteistyö on nyt tarkoituksenmukaista ja jokapäiväistä saman organisaation sisällä ja sen toimiminen on syytä varmistaa myös jatkossa. Eri hallinnon alojen yhteistyötä on tiivistettävä esimerkiksi *harvaan asuttujen alueiden turvallisuuden varmistamiseksi*. Maakunta uudistuksessa, kun pelastustoimi ja sosiaali- ja terveydenhuolto ml. ensihoito ovat samassa maakunnallisessa organisaatiossa, avautuu kokonaan uusia mahdollisuuksia

palvelutoiminnan kehittämiseksi. Tämä koskee myös varautumis- ja turvallisuustyötä. Moniammatillinen yhteistyö eri viranomaisten välillä ja erilaisiin palvelutarpeisiin vastaaminen yksinkertaistuu, kun ei ole tarpeettomia hallinnollisia raja-aitoja. Sen seurauksena kansalaisten saamat palvelut voidaan järjestää ja rakentaa tarkoituksenmukaisemmin ottaen huomioon toimintaympäristön asettamat haasteet.

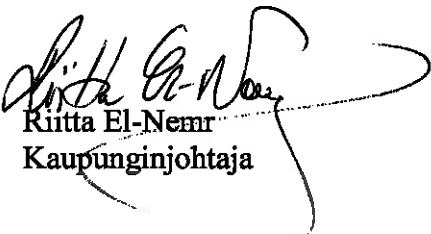
Kristiinankaupunki korostaa, että pelastustoimi ja ensihoito ovat lähipalveluita ja niiden järjestämis- ja tuottamisvastuu on tärkeää kytkeä jokaisen maakunnan peruspalveluksi. Toteuttamismalli maakunnassa muiden lähipalveluiden kuten sosiaali- ja terveydenhuollon kanssa on luontevampi ratkaisu yhteistoiminnalle.

Lausunnon tiivistelmä

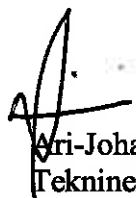
1. Lain tavoitteet ovat hyviä ja kannatettavia. Tavoitteet kyetään saavuttamaan maakuntien pelastuslaitosten välisellä yhteistyöllä kehittämällä nykyistä kumppanuusverkoston toimintaa sekä yhteistyötä pelastuslaitosten välillä arjessa.
2. Hallituksen esityksessä pelastustoimen järjestämislaiksi ei ole esitetty riittäviä perusteluja sille, että pelastustoimen rakenteessa tulisi noudattaa jotakin muuta kuin hallituksen kaavailemaa 18 maakunnan jakoa.
3. Pelastustoimi tulee järjestää 18 maakunnan alueella 1.1.2019 lukien.
4. Yhteistyön asianmukainen toteuttaminen uuden maakunnan muiden toimijoiden kanssa edellyttää samaa aluejakoa ja yhteistä maakunnallista johtamista.
5. Yhteistyö ja laajempi integraatio maakunnassa pelastustoimen ja ensihoidon kesken on tarkoituksenmukaista jatkossakin; myös pelastustoimen ja sosiaalitoimen yhteistyö vaatii kehittämistä.
6. Alueellisten pelastuslaitosten toiminnan taloudelliset hyödyt ovat näkyneet viiveellä, jotka olisi taloudellisissa laskelmissa pitänyt tuoda esille. Taloudellisten vaikutusten arviointi on esityksessä vähäistä. Vertailu nykytila - 18 pelastusalueen malli - viiden pelastusalueen malli on tarpeen tehdä, jotta näiden taloudellisuutta ja tehokkuutta voidaan arvioida keskenään.
7. Pelastuslaitosten rahoituksessa tulee huomioida maakuntien erityispiirteet, maakunnallinen itsehallinto ja sen riittävyys tuottamaan riskeihin perustuvia pelastustoimen palveluita.
8. Esitetty hallinnollinen rakenne muodostaa demokratiavajeen Pohjanmaan ja 12 muun maakunnan toimintaan. Tätä seikkaa ei esityksessä ole riittävästi huomioitu perustuslaillisesta näkökulmasta.

Kristiinankaupunki, marraskuun 10. päivänä 2016

Kristiinankaupungin kaupunginhallituksen puolesta

Riitta El-Nemr
Kaupunginjohtaja

Ari-Johan Myllyniemi
Tekninen johtaja